ഇമാം ബുഖാരി(رحمه الله)യും സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിയും

﴿ محمد بن إسماعيل البخاري والصحيح البخاري ﴾

[مليالم – Malayalam – മലയാളം]

k ¼nZ k A ^ ½ k zmZn J aZo \n

سيد سعفر صادق

islamhouse.com

1436 - 2014

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

അല്ലാഹു മാനവർക്കായി കാലാകാലങ്ങളിൽ പ്രവാചകന്മാരിലൂടെ നൽകിയ മതം ഇസ്‌ലാം മാത്രമാണ്. ആദം നബി(عليه السلام) മുതൽ അന്ത്യ പ്രവാചകനായ മുഹമ്മദ്(ﷺ) വരെയുള്ള മുഴുവൻ പ്രാവാചകന്മാരും പ്രബോധനം ചെയ്ത മതം. പരലോകത്ത് അല്ലാഹു സ്വീകരിക്കുന്ന ഒരേ ഒരു മതം. അതെ, സമ്പൂർണ്ണമായി തന്റെ രക്ഷിതാവിന് സമർപ്പിക്കുന്ന ദൈവികാദർശത്തിന്റെ മതം ഇസ്‌ലാം. അത് പ്രവാചകൻ മുഹമ്മദ്(ﷺ)യിലൂടെയും, വിശുദ്ധ ഖുർആനിലൂടെയും പൂർത്തീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇനി മാനവരുടെ മാർഗദർശനത്തിനായി പ്രവാചക നിയോഗമോ, വേദ ഗ്രന്ഥാവതരണമോ ഉണ്ടാവില്ല. വിശുദ്ധ ഖുർആനിന്റെ അവതരണം മുതൽ അവസാന നാൾവരെയുള്ള മുഴുവൻ മനുഷ്യരുടെയും മാർഗദർശക ഗ്രന്ഥമാണ് വിശുദ്ധ ഖുർആൻ. ഖുർആൻ അനുസരിച്ച് ജനങ്ങൾ എങ്ങിനെ ജീവിക്കണമെന്ന് ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ ജീവിച്ച് മാതൃകയാകുവാനാണ് അല്ലാഹു മുഹമ്മദ്(ﷺ)യെ നിയോഗിച്ചത്. വിശുദ്ധ ഖുർആനിനും, ദൈവിക ബോധനത്തിനുമനുസരിച്ചുള്ള പ്രവാചകൻ(ﷺ)യുടെ വാക്കുകളും, പ്രവർത്തനങ്ങളും, അംഗീകാരങ്ങളുമാണ് ഹദീഥ് എന്ന് പറയുന്നത്. ഖുർആനിനെ കൃത്യമായി മനസിലാക്കുവാനും, യഥാർത്ഥ മുസ്‌ലിമാവാനും പ്രവാചക ചര്യ സ്വീകരിച്ചേ മതിയാവൂ.വിശുദ്ധഖുർആനും, പ്രവാചകചര്യയും സംരക്ഷിക്കുമെന്നത് അല്ലാഹുവിന്റെ വാഗ്ദാനമാണ്. ഹദീഥിന്റെ സംരക്ഷണം സനദുകളിലൂടെയാണ്. നബി(ﷺ)യുടെ ഹദീഥുകൾ പല ഗ്രന്ഥങ്ങളിലായി വ്യാപിച്ചുകിടക്കുകയാണ്. ആ ഹദീഥു ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മുസ്‌ലിം സമൂഹം ഒന്നടങ്കം ഐക്യത്തോടെ സ്വഹീഹായി അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളാണ് 'സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിയും, സ്വഹീഹുൽ മുസ്‌ലിമും'.സ്വാർത്ഥ താൽപര്യങ്ങളും, സങ്കുചിതത്വങ്ങളും സംരക്ഷിക്കാനും, നേടിയെടുക്കുവാനുമായി ഇസ്‌ലാമിന്റെ ശത്രുക്കളും, ഇസ്‌ലാമിന്റെ കുപ്പായമിട്ട ബുദ്ധിജീവികളെന്ന് അഭിമാനിക്കുന്നവരും മുസ്‌ലീംകൾക്കിടയിൽ ഫിത്നയുണ്ടാക്കാനായി ആദ്യമായി വിമർശനങ്ങൾ അഴിച്ചുവിടാറുള്ളത് ഈ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കെതിരെയാണ്. ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ബുദ്ധിക്ക് നിരക്കാത്ത ഒരുപാട് ഹദീഥുകളുണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞ് അതെല്ലാം തള്ളുന്ന പ്രവണത എക്കാലത്തും ഇസ്‌ലാമിന്റെ ശ

ത്രുക്കളായ ഒരുപറ്റം ആളുകളിൽ നാം കണ്ടിരുന്നു, ആ രോഗം ഇന്ന് കേരളത്തിലെ ചില മുറിമൊല്ലമാരെയും, വായാടികളെയും ബാധിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ആരാണ് ഇമാം ബുഖാരി, എന്താണ് സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിയെന്ന് സാധാരണക്കാർക്ക് മനസിലാക്കാനായി ചില കാര്യങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കാനാഗ്രഹിക്കുകയാണ്. മേലായ റബ്ബ് അനുഗ്രഹിക്കുമാറാവട്ടെ. ആമീൻ

ഇമാം ബുഖാരി(﵀):

പേര്: 'മുഹമ്മദുബ്നു ഇസ്മാഈലുബ്നു ഇബ്റാഹീമുബ്നുൽ മുഗീറതുബ്നു ബർദിസ്ബ'. അപര നാമം: അബൂഅബ്ദുല്ലാഹ്. ഹദീഥ് പണ്ഡിതന്മാരുടെ ഇമാമാണ് ഇമാം ബുഖാരി. പിതാവ് ഇമാം മാലികിന്റെ ശിഷ്യന്മാരിൽ പെട്ട ഹദീഥു പണ്ഡിതനായിരുന്ന 'അബുൽ ഹസൻ ഇസ്മാഈൽ'. ചെറുപ്പത്തിൽ ഇമാം ബുഖാരിയുടെ കാഴ്ച ശക്തി നഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നെങ്കിലും അല്ലാഹു തിരിച്ചു നൽകി. അതിനായി ഉമ്മ ധാരാളമായി അല്ലാഹുവിനോടു പ്രാർത്ഥിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണാം. 'ഖുറാസാനിലെ ബുഖാറ' എന്ന ദേശത്ത് ഹിജ്റാബ്ദം: 194 ശവ്വാൽ 13 നാണ് ജനിച്ചത്. ചെറുപ്പത്തിലെ പിതാവിന്റെ വിയോഗം കാരണം ഉമ്മയാണ് വളർത്തിയത്. പത്ത് വയസ്സായപ്പോൾ തന്നെ ഹദീഥ് പഠിക്കാനും മന:പാഠമാക്കാനും ആരംഭിച്ചുവെന്ന് ഇമാം ബുഖാരി തന്നെ വ്യക്തമാക്കിയതായി ചരിത്ര ഗ്രന്ഥം സാക്ഷ്യം നിൽക്കുന്നു.ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ അന്നുണ്ടായിരുന്ന പല ഹദീഥു പണ്ഡിതന്മാരുടെയും ശിഷ്യത്വം സ്വീകരിക്കുകയും, ഹദീഥുകളിലെ സ്വഹീഹും ളഈഫും,റാവിമാരെപ്പറ്റിയുമെല്ലാം പഠിക്കുകയും അതിൽ നിപുണത കൈവരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

പഠനത്തിനായുള്ള യാത്ര:

ഇമാം ബുഖാരിയുടെ പതിനാറാമത്തെ വയസ്സിൽ ഹിജ്റ: 210 ൽ ബുഖാറയിൽ നിന്ന് ഹിജാസിലേക്ക് പോയി. വിജ്ഞാനം തേടിയുള്ള ഇമാം ബുഖാരിയുടെ പ്രഥമ യാത്രയായിരുന്നു അത്.മാതാവിനോടും, സഹോദരനോടൊപ്പവും ഹജ്ജിനായി മക്കയിൽ പ്രവേശിച്ചു. അതിനു ശേഷം ഇമാം ബുഖാരി അവിടെ തന്നെ താമസിച്ചു. പിന്നീട് ഹിജ്റ: 212ൽ മദീനയിലേക്ക് യാത്ര തിരിച്ചു. ഈ യാത്രയിൽ വെച്ചാണ് ഇമാം ബുഖാരി തന്റെ 'താരീഖുൽ കബീർ' എന്ന ഗ്രന്ഥം രചിച്ചത്. അ

ന്നദ്ദേഹത്തിനു പതിനെട്ട് വയസ്സായിരുന്നു. അതിനുശേഷം 'ബസ്വറ' യിലേക്കും, അവിടെ നിന്ന്'കൂഫ'യിലേക്കും, 'ബാഗ്ദാദി'ലേക്കും യാത്ര പോയി. 'ബസ്വറ'യിലേക്ക് നാല് പ്രാവശ്യമാണ് യാത്ര പോയത്. ഇമാം ബുഖാരി പറയുന്നു: വിജ്ഞാനം തേടി ഹദീഥ് പണ്ഡിതന്മാരോടൊപ്പം 'കൂഫ'യിലേക്കും, 'ബാഗ്ദാദി'ലേക്കും എത്ര പ്രാവശ്യമാണ് യാത്ര പോയതെന്ന് എനിക്കറിയില്ല, അത്ര കൂടുതൽ തവണ യാത്ര പോയിട്ടുണ്ട്. 'ശാം', 'മിസ്ർ', 'ജസീറത്തുൽ അറബ്', 'ഖുറാസാൻ, മർവ്വ്, ബലഖ്, ഹറാത്, നൈസാപൂർ, റയ്യ്' തുടങ്ങിയ വ്യത്യസ്ഥ നാടുകളിലേക്ക് ഹദീഥ് വിജ്ഞാനം തേടി ഇമാം ബുഖാരി യാത്ര പോയി. ഇമാം ബുഖാരിക്ക് അല്ലാഹു നൽകിയ കൂർമ്മ ബുദ്ധിയും, മന:പാഠമാക്കുവാനുള്ള കഴിവും അനിർവ്വചനീയമാണ്.അതിനു ഒരുപാടു ഉദാഹരണങ്ങൾ ചരിത്ര ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണാവുന്നതാണ്. ഹദീഥ് വിജ്ഞാനത്തിനും അതിന്റെ വ്യാപനത്തിനുമായി ഇമാം ഒരുപാട് പ്രയാസങ്ങളും, ബുദ്ധിമുട്ടുകളും ഭരണാധികാരികളിൽ നിന്നും, വ്യത്യസ്ഥ വിഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും അഭിമുഖീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഗ്രന്ഥങ്ങൾ: സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി, താരിഖുൽ കബീർ, താരീഖുൽ ഔസത്, താരീഖുസ്സ്വഗീർ, അൽജാമിഉൽ കബീർ, ഖൽഖു അഫ്ആലുൽ ഹിബാദ്,അദബുൽ മുഫ്റദ്, ആദാബു മശ്യുൽ ഇലസ്സ്വലാത്... തുടങ്ങി ഏകദേശം ഇരുപത്തഞ്ചോളം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ മിക്കവയും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

പണ്ഡിതന്മാരുടെ വാക്കുകളിലൂടെ...

'സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി'യെന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥം മുസ്ലിം സമൂഹത്തിന് സമർപ്പിക്കാനുള്ള അല്ലാഹുവിന്റെ തൗഫീക് ലഭ്യമായതിലൂടെ ഇമാം ബുഖാരിക്കും, സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിക്കും മുസ്ലിം സമുദായത്തിലുള്ള പ്രത്യേകതയും, സ്ഥാനവും പണ്ഡിതന്മാരുടെ വാക്കുകളിലൂടെ നമുക്ക് കാണാം. അതിൽ ചിലത് കാണുക:

അബൂനഈം അഹ്മദ് ബ്നു ഹമ്മാദ് പറയുന്നു: 'അദ്ദേഹം (ഇമാം ബുഖാരി) ഈ ഉമ്മത്തിന്റെ ഫഖീഹ് ആകുന്നു'.

ഖുതൈബ ബ്നു സഈദ് പറയുന്നു: 'ഭൂമിയുടെ കിഴക്ക് നിന്നും, പടിഞ്ഞാറ് നിന്നും ഒരുപാട് വ്യക്തിത്വങ്ങൾ എന്റെയടുത്ത് വന്നിട്ടു

ണ്ട്; മുഹമ്മദ്ബ്നു ഇസ്മാഈലുൽ ബുഖാരിയെ പോലെ ആരും എന്റെയടുത്ത് വന്നിട്ടില്ല'.

അബൂമുഹമ്മദ് അബ്ദുല്ലാഹ് ബ്നു അബ്ദുർറഹ്മാൻ അദ്ദാരിമി പറയുന്നു: 'മുഹമ്മദ്ബ്നു ഇസ്മാഈലുൽ ബുഖാരി ഞങ്ങളേക്കാൾ അറിവുള്ളയാളും, ഫിഖ്ഹിൽ പാണ്ഡിത്യമുള്ളയാളും, വിജ്ഞാനമമ്പേഷിക്കുന്നയാളുമാണ്'.

ഇസ്ഹാഖ്ബ്നു റാഹവൈഹ് പറയുന്നു: 'അദ്ദേഹം (ഇമാം ബുഖാരി) എന്നേക്കൾ ഉൾക്കാഴ്ചയും, അറിവുമുള്ള വ്യക്തിയാകുന്നു'.

അബൂ ഹാതിം അർറാസി പറയുന്നു: 'ഇറാഖിൽ പ്രവേശിച്ചവരിൽ ഏറ്റവും അറിവുള്ളയാൾ മുഹമ്മദ്ബ്നു ഇസ്മാഈൽ ആകുന്നു'.

അഹ്മദ്ബ്ന ഹമ്പൽ പറയുന്നു: 'ഖുറാസാൻ മുഹമ്മദ്ബ്നു ഇസ്മാഈലിനെ പോലെ മറ്റൊരാളെ പുറത്ത് കൊണ്ടു വന്നിട്ടില്ല'.

'അലിയ്യുബ്നുൽ മദീനിയുടെ മുന്നിലല്ലാതെ മറ്റൊരാളുടെ മുന്നിലും ഞാൻ ചെറുതായിപോയിട്ടില്ലയെന്ന്' ഇമാം ബുഖാരി പറഞ്ഞത് അലിയ്യുബ്നുൽ മദീനിയോട് പറയപ്പെട്ടപ്പോൾ **അലിയ്യുബ്നുൽ മദീനി** പറയുകയുണ്ടായി: അദ്ദേഹത്തിന്റെ (ബുഖാരിയുടെ) വാക്ക് നീ ഉപേക്ഷിക്കുക; അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെയുള്ള ഒരാളെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല'.

റജാഅ്ബ്നു റജാഅ്: പറയുന്നു:'അദ്ദേഹം(ബുഖാരി) ഭൂമിയിലൂടെ നടക്കുന്ന അല്ലാഹുവിന്റെ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളിൽ ഒരു ദൃഷ്ടാന്തമാകുന്നു'.

അബൂ അബ്ദുല്ലാഹ് അൽ ഹാകിം തന്റെ ഗ്രന്ഥമായ താരിഖു നൈസാപൂരിൽ പറയുന്നു: 'അദ്ദേഹം (ബുഖാരി) അഹ്ലുൽ ഹദീഥുകാരുടെ ഇമാമാണെന്നതിൽ പ്രമാണങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നവർക്കിടയിൽ അഭിപ്രായ വ്യത്യാസമില്ല'.

ഇമാമുമാരുടെ ഇമാമായ ഇബ്നു ഖുസൈമ പറയുന്നു: 'ആകാശത്തിനു ചുവട്ടിൽ മുഹമ്മദ്ബ്നു ഇസ്മാഈലുൽ ബുഖാരിയേക്കാൾ റസൂലുല്ലാഹി(ﷺ)യുടെ ഹദീഥുകളെ സംബന്ധിച്ച് അറിവുള്ള, മന:പാഠമുള്ള മറ്റൊരാളെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല'.

ഹാഫിളുദ്ദഅബി തന്റെ തദ്കിറതുൽ ഹുഫ്ഫാളിൽ പറയുന്നു: 'ഇമാം ബുഖാരി ബുദ്ധി കൂർമ്മതയിലും, വിജ്ഞാനത്തിലും, വിരക്തിയിലും, ആരാധനയിലും നേതാവായിരുന്നു'.

ഹാഫിളു ഇബ്നു ഹജറുൽ അസ്ഖലാനി തന്റെ തഖ്‌രീബുത്തഅ് ദീബിൽ പറയുന്നു: 'അബൂഅബ്ദുല്ലാഹ് അൽബുഖാരി മന:പാഠത്തിൽ പർവ്വതവും,ദുൻയാവിന്റെ ഇമാമും, ഹദീഥിൽ സ്വീകാര്യനുമാകുന്നു'.

(ഈ ഉദ്ധരണികളെല്ലാം എടുത്തിരിക്കുന്നത് മദീനയിലെ ശൈഖ് അബ്ദുൽ മുഹ്സിൻ അബ്ബാദിന്റെ 'ഇമാമുൽ ബുഖാരി വ കിതാബുഉ അൽ ജാമിഉ സ്സ്വഹീഹ്' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്നും, ഹാഫിളുൽ മിസ്സിയുടെ തഹ്ദീബുൽ കമാലിൽ നിന്നുമാണ്).

മരണം:

അവസാന നാൾ വരെയുള്ള മുസ്‌ലിം സമുഹത്തിന് വഴികാട്ടിയായ സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിയെന്ന അമൂല്യ ഗ്രന്ഥം സമ്മാനമായി നൽകി മഹാനായ മുഹമ്മദുബ്നു ഇസ്മാഈലുൽ ബുഖാരി(ﷺ) ഹിജ്റ: 256 ൽ തന്റെ അറുപത്തി രണ്ടാമത്തെ വയസ്സിൽ ഈദുൽ ഫിത്വ്റിന്റെ രാത്രിയിൽ മരണപ്പെടുകയുണ്ടായി.

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി:

മുസ്‌ലീംകൾക്കിടയിൽ 'സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി'യെന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധമായ ഇമാം ബുഖാരിയുടെ ഹദീഥ് സമാഹാരത്തിന്റെ പൂർണ നാമം; 'അൽ ജാമിഅ് അൽ മുസ്നദ് അസ്സ്വഹീഹുൽ മുഖ്തസ്വർ മിൻ ഉമൂരി റസൂലുല്ലാഹി സ്വല്ലല്ലാഹി അലൈഹി വസ്സല്ലം വ സുനനിഹി, വ അയ്യാമിഹി' എന്നാണ്. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആവർത്തനം അടക്കം **ഏഴായിരത്തി ഇരുന്നൂറ്റി എഴുപത്തഞ്ച്** ഹദീഥുകളാണുള്ളത്.ആവർത്തനം കൂടാതെ **നാലായിരം** ഹദീഥുകളാണുള്ളത്. സനദില്ലാതെ വിഷയ ക്രമത്തിനും, കൂടുതൽ തെളിവിനുമായി 'മുഅല്ലഖാ'യി കൊടുത്തിട്ടുള്ള ഹദീഥുകൾ **ആയിരത്തി മുന്നൂറ്റി നാൽപത്തിയൊന്നാണ്.**

കാരണം:

ഇമാം ബുഖാരി ഈ ഗ്രന്ഥം രചിക്കുവാനുള്ള കാരണമായി പറയുന്നത്; ഒരിക്കൽ തന്റെ ശൈഖായ 'ഇസ്ഹാഖ്ബ്നു റാഹവൈഹ്'യു

ടെ സദസ്സിലിരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹം പറയുകയുണ്ടായി: 'നബി(ﷺ)യുടെ ഹദീഥുകളിൽ സ്വഹീഹായത് മാത്രം തെരഞ്ഞെടുത്ത് ആരെങ്കിലും ക്രോഢീകരിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ എന്ന് ചിലയാളുകൾ നമ്മോട് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു'. ഇത് കേട്ടപ്പോൾ അങ്ങനെ ഒരു ഗ്രന്ഥം എഴുതുവാൻ ആരംഭിക്കുകയുണ്ടായി. അങ്ങിനെ താൻ മന:പാഠമാക്കിയ 600000 ഹദീഥുകളിൽ നിന്നാണ് സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി തയ്യാറാക്കിയത്.

ശുറൂത്വുകൾ (നിബന്ധനകൾ)

ഇമാം ബുഖാരി തന്റെ സ്വഹീഹിൽ ഒരു ഹദീഥ് രേഖപ്പെടുത്തുവാനായി ഹദീഥ് നിദാന ശാസ്ത്ര പ്രകാരമുള്ള നിബന്ധനകൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ നിബന്ധനകൾ ഇമാം ബുഖാരി തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിന് നൽകിയ പൂർണ നാമത്തിൽ നിന്ന് തന്നെ വ്യക്തമാണെന്ന് പണ്ഡിതന്മാർ അവരുടെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അത് ഹദീഥിന്റെ സനദിലെ 'റാവി'(റിപ്പോർട്ടർ)മാർ ഒരേ കാലത്ത് ജീവിക്കുകയും, പരസ്പരം കണ്ടുമുട്ടുകയും, കേൾക്കുകയും ചെയ്യണം. അതോടൊപ്പം റാവിമാർ സത്യസന്ധരും, നീതിമാന്മാരും, ഹദീഥിൽ നിപുണരും, അറിവുള്ളവരും, അല്ലാഹുവിനെ ഭയപ്പെടുന്നവരും, ഹദീഥുകൾ മന:പാഠമാക്കിയവരോ എഴുതിവെച്ചവരോ ആയിരിക്കുകയും ചെയ്യണം. ഒരു ഹദീഥിന് ഈ നിബന്ധനകളെല്ലാം പൂർത്തിയായിയെന്ന് മനസിലായാൽ തന്റെ സ്വഹീഹിൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിനു മുമ്പ് ഇമാം ബുഖാരി കുളിക്കുകയും, വുദു ചെയ്യുകയും ചെയ്തു രണ്ട് റക്അത്ത് ഇസ്തിഖാറയുടെ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന് തുടക്കം കുറിച്ചത് മക്കയിലേയും, മദീനയിലേയും ഹറമുകളിൽ വെച്ചാണ്. അങ്ങിനെ സ്വഹീഹിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയതിനു ശേഷം വീണ്ടും വീണ്ടും പരിശോധിച്ചിരുന്നു. അങ്ങിനെ മൂന്ന് പ്രാവശ്യം സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി രചിച്ചിട്ടുണ്ട്, അതിൽ അവസാനത്തേതാണ് ഇന്ന് നാം കാണുന്ന രൂപം. തന്റെ ജീവിത കാലത്ത് തന്നെ അത് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.തന്റെ ഗ്രന്ഥം തന്റെ ശൈഖുമാരെയും, ഉസ്താദുമാരെയും കാണിക്കുകയും അവരെക്കൊണ്ട് പരിശോധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അവരിൽ 'അഹ്മദ് ബ്നു ഹമ്പൽ, അലിയ്യുബ്നുൽ മദീനി, യഹ്യബ്നു മഈൻ' തുടങ്ങിയ മുഹദ്ധിസുകളും ഉണ്ട്, അവർ സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിയിലുള്ളത് മുഴുവനും സ്വഹീഹാണെന്ന് സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. സ്വഹീഹായ മുഴുവൻ ഹദീഥുക

ളും ഇമാം ബുഖാരി തന്റെ സ്വഹീഹിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല, മറിച്ച് സ്വഹീഹായത് മാത്രമെ തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളൂ.

മുസ്‌ലിം ഉമ്മത്തിന്റെ ഇജ്മാഅ്:

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിയിലും മുസ്‌ലിമിലുമുള്ള ഹദീഥുകൾ മുഴുവനും സ്വഹീഹാണെന്നതിനു മുസ്‌ലിം ഉമ്മത്തിന്റെ ഇജ്മാഉള്ളതായി നമുക്ക് പണ്ഡിതന്മാരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണാൻ സാധിക്കും. ഉദാഹരണത്തിനു ചിലതു മാത്രം നൽകട്ടെ.

وقال الحافظ ابن كثير في البداية والنهاية: "وأجمع العلماء على قبوله - يعني صحيح البخاري - وصحة ما فيه وكذلك سائر أهل الإسلام...".

ഇബ്നു കഥീർ തന്റെ 'അൽബിദായ വന്നിഹായ'യിൽ പറയുന്നു: 'അതിലുള്ളതിൽ (അതായത് സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിയിലുള്ളത്) സ്വഹീഹാണെന്നതിലും,അവ സ്വീകരിക്കണമെന്നതിലും പണ്ഡിതന്മാർ യോജിച്ചിരിക്കുന്നു, അതുപോലെ ഇസ്‌ലാമിലെ മുഴുവനാളുകളും...'

وقال ابن السبكي في طبقات الشافعية الكبرى: "وأما كتابه الجامع الصحيح فأجل كتب الإسلام بعد كتاب الله...".

ഇബ്നു സുബ്കി തന്റെ 'ത്വബകാതുശ്ശാഫിഈയതുൽ കുബ്റ'യിൽ പറയുന്നു: 'അദ്ദേഹത്തിന്റെ (ഇമാം ബുഖാരിയുടെ)ഗ്രന്ഥം 'അൽ ജാമിഉ സ്സ്വഹീഹ്' അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥം കഴിഞ്ഞാൽ ഇസ്‌ലാമിന്റെ ഏറ്റവും മഹത്തായ ഗ്രന്ഥമാകുന്നു'.

وقال أبو عمرو ابن الصلاح في علوم الحديث بعد ذكره أن أول من صنف في الصحيح البخاري ثم مسلم: "وكتاباهما أصح الكتب بعد كتاب الله العزيز" ثم قال: "ثم إن كتاب البخاري أصح الكتابين وأكثرهما فوائد".

അബൂ അംറുബ്നു സ്വലാഹ് തന്റെ ഉലൂമുൽ ഹദീഥിൽ സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിയേയും, സ്വഹീഹ് മുസ്‌ലിമിനെയും സംബന്ധിച്ച് വിശദീകരിക്കുമ്പോൾ പറയുകയുണ്ടായി: 'അവർ രണ്ടാളുടെയും (ഇമാം ബുഖാരി, ഇമാം മുസ്‌ലിം) ഗ്രന്ഥങ്ങൾ (സ്വഹീഹ്ബുഖാരി, സ്വഹീഹ് മുസ്‌ലിം) പ്രതാപവാനായ അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥം കഴിഞ്ഞാൽ ഏറ്റവും ശരിയായ ഗ്രന്ഥങ്ങളാകുന്നു). അതിനു ശേഷം പറയുകയുണ്ടായി:

ആ രണ്ട് ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ ഉപകാരവും, ശരിയായതും ഇമാം ബുഖാരിയുടെ ഗ്രന്ഥമാകുന്നു.

وقال النووي في مقدمة شرحه لمسلم: "اتفق العلماء رحمهم الله على أن أصح الكتب بعد الكتاب العزيز الصحيحان البخاري ومسلم وتلقتهما الأمة بالقبول وكتاب البخاري أصحهما وأكثرهما فوائد ..."انتهى . "تهذيب الأسماء واللغات" (73/1).

ഇമാം അന്നവവി(ﷺ) സ്വഹീഹ് മുസ്‌ലിമിന്റെ വിശദീകരണത്തിന്റെ മുഖവുരയിൽ പറയുന്നു: പ്രതാപവാനായ അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥം കഴിഞ്ഞാൽ ഏറ്റവും ശരിയായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രണ്ട് സ്വഹീഹുകളായ സ്വഹീഹ് ബുഖാരിയും, സ്വഹീഹ് മുസ്‌ലിമുമാകുന്നു എന്നതിൽ പണ്ഡിതന്മാർ(ﷺ) ഏകോപിച്ചിരിക്കുന്നു. മുസ്‌ലിം സമുദായം അത് സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു,ആ രണ്ട് ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ ഉപകാരവും, ശരിയായതും ഇമാം ബുഖാരിയുടെ ഗ്രന്ഥമാകുന്നു).

ويقول شيخ الإسلام ابن تيمية .: " ليس تحت أديم السماء كتاب أصح من البخاري ومسلم بعد القرآن " انتهى . "مجموع الفتاوى" (74/18).

ശൈഖുൽ ഇസ്‌ലാം ഇബ്നു തൈമിയ്യ:(ﷺ) തന്റെ മജ്മൂഉൽ ഫതാവയിൽ പറയുന്നു: (ഖുർആനിനു ശേഷം ആകാശത്തിനു ചുവട്ടിൽ ബുഖാരി, മുസ്‌ലിമിനേക്കാൾ ശ്രേഷ്ടമായ മറ്റൊരു ഗ്രന്ഥമില്ല). (മജ്മൂഉൽ ഫതാവാ:18/74) (ഈ ഉദ്ധരണികളെല്ലാം എടുത്തിരിക്കുന്നത് മദീനയിലെ ശൈഖ് അബ്ദുൽ മുഹ്സിൻ അബ്ബാദിന്റെ'ഇമാമുൽ ബുഖാരി വ കിതാബുഉ അൽ ജാമിഉ സ്സ്വഹീഹ്' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്നാണ്).

ശുറൂഹുകൾ

അഭിപ്രായ വ്യത്യാസമില്ലാതെ മുസ്‌ലിം സമുദായം ഒന്നടങ്കം സ്വീകരിച്ച സ്വഹീഹുഹുൽ ബുഖാരിക്ക് അഹ്ലുസ്സുന്നത്തിന്റെ മുൻഗാമികളും പിൻഗാമികളുമായ (ഹിജ്റ: മുന്നൂറ് മുതൽ ഹിജ്റ: 1400 വരെയുള്ള വ്യത്യസ്ഥ കാലങ്ങളിലെ പണ്ഡിതരുണ്ട്) ഏകദേശം നാൽപതോളം പണ്ഡിതന്മാർ വിശദീകരണം എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. ഇവരെല്ലാം തന്നെ മുസ്‌ലിം ലോകത്ത് സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിക്കുള്ള സ്ഥാനവും, പ്രത്യേകതയും മനസ്സിലാക്കി കൊണ്ടു തന്നെയാണ് ശുറൂഹുകൾ രചിച്ചിട്ടുള്ളത്.

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിയിലെ ചില ഹദീഥുകളെ സംബന്ധിച്ച് ഇമാം ദാറുഖുത്നി മുസ്ലിം സമൂഹത്തിലെ അഹ്ലുസ്സുന്നത്തി വൽ ജമാഅത്തിന്റെ മറ്റു പണ്ഡിതന്മാർക്കില്ലാത്ത അഭിപ്രായം രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അതിന് വസ്തു നിഷ്ടമായി ഇമാം ഇബ്നു ഹജറുൽ അസ്ഖലാനി മറുപടി നൽകുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അത് ഫത്ഹുൽ ബാരിയിൽ കാണാവുന്നതാണ്.

അവസാനം:

ആരാണ് ഇമാം ബുഖാരി, എന്താണ് സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി, ഇസ്ലാമിലും മുസ്ലിം ഉമ്മത്തിലും സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിക്കുള്ള സ്ഥാനമെന്താണെന്നും വസ്തുനിഷ്ടമായി നാം മനസിലാക്കുകയുണ്ടായി. അതുകൊണ്ടു തന്നെ സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിയിലെ ഹദീഥുകൾ ബുദ്ധിക്ക് യോജിക്കുന്നില്ലായെന്ന് പറഞ്ഞ് റസൂലുല്ലാഹ്(ﷺ)യുടെ ഹദീഥുകളെ തള്ളുകയും, ആളുകൾക്കിടയിൽ അതിനെ പരിഹസിക്കുകയും, കൊച്ചാക്കുകയും, വിഷം കുടിച്ച് പരീക്ഷിക്കാൻ വെല്ലുവിളിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരും, സംഘടനയേയും നേതാക്കളേയും തൃപ്തിപ്പെടുത്താനായി സ്വഹീഹായ ഹദീഥുകളെ തള്ളിക്കളയുന്നവരും, അതുപോലെ ഹദീഥുകളെ പരിഹസിക്കുകയും, തള്ളിക്കളയുകയും ചെയ്യുന്നവർക്ക് രഹസ്യമായോ പരസ്യമായോ സഹായം ചെയ്യുകയും, പ്രസംഗിക്കാനും എഴുതാനും സ്റ്റേജും പേജും ഒരുക്കി കൊടുക്കുന്നവരും ഖുർആനിലെ താഴെ വരുന്ന ആയത്തുകൾ പാരായണം ചെയ്യട്ടെ.

(وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِؤُونَ * لَا تَعْتَذِرُواْ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِن نَّعْفُ عَن طَائِفَةٍ مِّنكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُواْ مُجْرِمِينَ)

{التوبة:65-66}

(നീ അവരോട് (അതിനെപ്പറ്റി) ചോദിച്ചാൽ അവർ പറയും: ഞങ്ങൾ തമാശ പറഞ്ഞു കളിക്കുക മാത്രമായിരുന്നു. പറയുക: അല്ലാഹുവെയും അവന്റെ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളെയും അവന്റെ ദൂതനെയുമാണോ നിങ്ങൾ പരിഹസിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്? നിങ്ങൾ ഒഴികഴിവുകളൊന്നും പറയേണ്ട. വിശ്വസിച്ചതിന് ശേഷം നിങ്ങൾ അവിശ്വസിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. നിങ്ങളിൽ ഒരു വിഭാഗത്തിന് നാം മാപ്പുനൽകുകയാണെങ്കിൽ തന്നെ മറ്റൊരു വിഭാഗത്തിന് അവർ കുറ്റവാളികളായിരുന്നതിനാൽ നാം ശിക്ഷ നൽകുന്നതാണ്) (9 തൗബ/65,66)

****